

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо спрощення умов ведення господарської діяльності»
(реєстр. № 13553 від 28.07.2025)*

***Анотація.** В інформаційній довідці досліджуються правові підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством), порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ у господарських цілях, а також зміни підстав притягнення до відповідальності за деякі порушення законодавства про охорону культурної спадщини. Відповідний аналіз проведено в контексті пропозицій, передбачених у проекті Закону України (реєстр. № 13553 від 28.07.2025) (далі – законопроект).*

Розглядається відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності, нормам чинного законодавства про адміністративну відповідальність, законам України, що регулюють суспільні відносини у сфері охорони здоров'я, охорони атмосферного повітря та охорони культурної спадщини.

За результатами дослідження встановлено ризики, які в подальшому можуть перешкоджати належній реалізації закону під час правозастосовної діяльності та досягненню проголошеної в ньому мети, спрямованої на удосконалення підстав притягнення до адміністративної відповідальності за окремі порушення закону, створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на бізнесменів.

***Ключові слова:** адміністративна відповідальність, адміністративні правопорушення, господарська діяльність, охорона здоров'я, народна медицина, стан атмосфери, культурна спадщина.*

Вступна частина.

Кабінетом Міністрів України на виконання Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1413 (в редакції № 838 від 03.09.2024) підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. № 13554 від 28.07.2025) (далі – законопроект № 13554). Його метою є удосконалення адміністративних процедур регулювання господарської діяльності, зокрема скасування неефективних інструментів державного регулювання бізнесу (документів дозвільного характеру, ліцензій, дозволів або інших результатів надання публічних послуг), спрощення умов провадження підприємницької діяльності тощо.

Так, в Основах законодавства України про охорону здоров'я запропоновано виключити статтю 74-1 «Право на зайняття народною медициною (цілительством)», яка передбачає можливість здійснення такого цілительства фізичними особами-підприємцями на підставі спеціального

дозволу на зайняття народною медициною (цілительством), виданого центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Аналогічно у Законі України «Про охорону атмосферного повітря» пропонується виключити статтю 16 «Регулювання діяльності, що впливає на погоду і клімат», яка встановлює, що діяльність, спрямована на штучні зміни стану атмосфери та атмосферних явищ у господарських цілях, може провадитися суб'єктами господарювання тільки за дозволами, виданими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням із місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

У Законі України «Про охорону культурної спадщини» пропонується викласти у новій редакції частину четверту статті 24 «Утримання та використання пам'яток». Згідно з нею замість отримання дозволу відповідного органу охорони культурної спадщини, як основної юридичної підстави для зміни призначення пам'ятки, її частин та елементів, виконання написів, позначок на ній, на її території та в її охоронній зоні, можливість здійснення вказаних дій буде обумовлюватися лише дотриманням вимог та правил, встановлених законом.

Враховуючи, що законопроектом № 13554 суттєво змінено підстави державного регулювання щодо здійснення вказаних видів господарської діяльності, виникла необхідність внесення відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині, що стосується притягнення до відповідальності громадян та посадових осіб за порушення передбаченого законом порядку здійснення такої діяльності.

Основна частина.

У законопроекті досягнення вищевказаної мети пропонується реалізувати шляхом внесення окремих змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП). Зокрема, пропонується виключити з тексту цього Кодексу статтю 46-2 «Порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством)» та статтю 78-1 «Порушення порядку здійснення діяльності, спрямованої на штучні зміни стану атмосфери і атмосферних явищ», а також внести зміни до диспозиції статті 92 «Порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини».

За результатами проведеного дослідження вважаємо за доцільне відзначити таке.

Запропоновані у досліджуваному законопроекті зміни до КУпАП за своїм змістом ідентичні з аналогічними змінами, викладеними у проекті Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо спрощення умов ведення господарської діяльності» (реєстр. № 13326 від 30.05.2025) (далі – законопроект № 13326). Назви та положення обох законопроектів фактично дублюють один одного.

Дослідницькою службою Верховної Ради України (далі – Дослідницька служба) було підготовлено інформаційну довідку щодо законопроекту № 13326,

у якій докладно висвітлено його ризики та положення, що не відповідають усталеним правилам законодавчої техніки та вимогам щодо повноти, правової визначеності й системності змісту нормативно-правового акта. *Викладені у цій інформаційній довідці зауваження та ризики повною мірою стосуються й положень досліджуваного законопроекту.*

Наразі інформаційна довідка щодо законопроекту реєстр. № 13326 знаходиться на сайті Дослідницької служби (URL: <https://research.rada.gov.ua/documents/page/4>).

Додатково слід зауважити, що як зазначалося у вказаній інформаційній довідці, назва законопроекту не відповідає його змісту та не відображає предмет його правового регулювання. Внаслідок цього вона потребує корегування. Тому, виходячи з викладеного, назву законопроекту доцільно, зокрема, викласти у редакції: *«проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо удосконалення відповідальності за деякі порушення законодавства у сфері охорони здоров'я, охорони атмосферного повітря та охорони культурної спадщини».*

Окрім того, з метою узгодженості законопроекту з положеннями згаданого вище законопроекту № 13554 у частині визначених у ньому змін до Закону України «Про охорону культурної спадщини», абзац сьомий, яким пропонується доповнити диспозицію статті 92 КУпАП, доречно викласти у такій редакції: *«здійснення написів, позначок на пам'ятці культурної спадщини, на її території без дотримання правил встановлення та утримання охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок на пам'ятках або в межах їх територій, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини».*

Наведена редакція узгоджувалася би із пропонованим у законопроекті № 13554 новим текстом статей 24, 46 Закону України «Про охорону культурної спадщини», які встановлюють вимоги до громадян та посадових осіб щодо утримання і використання пам'яток культурної спадщини, а також перелік порушень цього Закону, за які винні особи мають притягуватися до адміністративної відповідальності згідно з законом.

Вона також відповідає меті законопроекту та передбаченим у статті 34 Закону України «Про правотворчу діяльність» вимогам щодо правової визначеності (ясності, точності), повноти й системності змісту нормативно-правового акта, узгодженості його норм з нормами інших нормативно-правових актів, тим більше – основного галузевого закону у цій сфері суспільних відносин.

Висновок.

Попри актуальність пропонованих законопроектом змін у взаємозв'язку із законопроектом № 13554, окремі положення досліджуваного законопроекту не повною мірою відповідають усталеним правилам законодавчої техніки та вимогам щодо повноти, правової визначеності й системності змісту нормативно-правового акта. У подальшому це ускладнюватиме належну реалізацію законопроекту під час правозастосовної діяльності та досягнення проголошеної

в ньому мети щодо удосконалення підстав притягнення до адміністративної відповідальності за вказані правопорушення.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*